

Standardisert og sertifisert

I Tyskland og Sveits har sertifisering etter Prosess-standard Offset (PSO) grepet om seg. Nå kommer Norge etter.

tekst og bilde | Sven Erik Skarsbø | sskarsbo@online.no

Flere norske trykkerier har lagt opp produksjonen i henhold til ISO 12647-2, som er standarden for arkooffset og heatset rulloffset. Nå øker også interessen for sertifisering, slik den praktiseres i Tyskland og Sveits, hvor rundt regnet 300 bedrifter er sertifisert. I samarbeid med det sveitsiske forskningsinstituttet Ugra jobber NHO Grafisk og Fargelaboratoriet ved Høgskolen i Gjøvik med å implementere den sveitsiske sertifiseringsordningen i Norge.

– Et pilotprosjekt er i gang og vi regner med at den første bedriften er sertifiserbar om kort tid, og flere andre er i oppstartfasen, fortelle høgskolelektor Peter Nussbaum ved Høgskolen i Gjøvik.

ISO 12647-2 er kjernen

– Det må presiseres at Prosess-standard offset, forkortet PSO, ikke er en ny internasjonal standard, men elementer fra flere ISO-standarder, satt sammen til en konsentrert, men tilstrekkelig «pakke», som gjør at trykkerier på en hensiktsmessig måte kan oppfylle kravene i ISO 12647-2 og trykke standardisert offset, sier Nussbaum. – Derfor benyttes nå betegnelsen «Prosess-standard offset» og ikke ISO 12647-2.

– Et sertifikat med to års gyldighet forteller at bedriften har en kvalitetssikret produksjonsflyt og kan produsere i henhold til PSO. De får dessuten rett til å benytte en plakett som forteller at bedriften er PSO-sertifisert.

Standardisering og prosesskontroll

I praksis betyr PSO at det trykkes med de parameterne som er fastlagt i ISO 12647-2 og at simulerte prøvetrykk blir utført i henhold til ISO 12647-7. Videre må minst én arbeidsplass med monitor tilfredsstille kravene i ISO 12646, som er standarden

for betrakningsforhold ved fargemonitorer. Det vil også være behov for et betraknings-kabinett med standardisert betrakningslys i henhold til ISO 3664. Det er en betingelse at trykkerier som skal sertifiseres har online-måling på styrepulten – densitometrisk eller spektrofotometrisk. Ingen trykker er i stand til å overholde kravene til fargestilling ved manuell fargejustering.

Revisjonen omfatter det meste av arbeidsflyten, både mottak av eksternt produsert digitalt materiell og egenprodusert materiell, «softproofing» og «hardproofing», plateframstilling og trykk. Og det stilles krav om ordentlig dokumentasjon.

I samarbeid med NHO Grafisk åpner Fargelaboratoriet snart et nettsted, hvor bedriftene kan finne informasjon om PSO.

Ugra blir samarbeidspartner

– Vi hadde to muligheter. Å utvikle et eget norsk sertifiseringsopplegg eller å samarbeide med et av de tre sertifiseringsorganene som allerede har velprøvde opplegg

– de to tyske instituttene Fogra og SID, eller sveitsiske Ugra. Vi fant det mest forsvarlig å søke samarbeid og ikke unaturlig falt valget på Ugra, et anerkjent institutt som vi lenge har samarbeidet med. Med omkring 7,5 millioner innbyggere er Sveits dessuten et relativt lite land og vi blir derfor neppe en «spurv i tranedans» i dette samarbeidet. Vi legger også vekt på at Ugra nå sertifiserer i mange land, både i Europa og så langt unna som Thailand og Singapore.

– Men det viktigste argumentet for å velge Ugra er det bemerkelsesverdige samarbeidet mellom Ugra og arbeidsgruppen «swiss4color» som består av ledende praktikere fra den grafiske industrien i Sveits. swiss4color har som oppgave å teste ut den praktiske bruken av ISO-standarder i den grafiske industrien og å formidle standardene til industrien på et forståelig språk. Trykkpresser, offsetplater, trykkfarger og andre innsatsmidler er nøyaktig de samme i Sveits som i Norge. Erfaringene fra Sveits kan derfor uten videre overføres til Norge, sier Nussbaum. – De passer som «hånd i hanske» også her.

Visual Print Reference

I en omfattende praksistest over to år har swiss4color testet ut PSO-normene i praksis og gitt tilbakemeldinger med forbedringsforslag til Ugra. Dette samarbeidet var en del av grunnlaget for den revisjonen av fargeparameterne i ISO 12647-2 som ble foretatt i april 2007.

Samarbeid har også resultert i testpakken Visual Reference Print som brukes av sveitsiske bedrifter ved implementering av PSO i bedriftene og som også vil bli benyt-

Peter Nussbaum ved Høgskolen i Gjøvik leder arbeidet med PSO-sertifisering i Norge.

offset

Sertifisering etter PSO utføres i henhold til de samme standardene og i det vesentlige identiske retningslinjer av to tyske og et sveitsisk institutt.

Det er betryggende at ordningen underlegges Ugras revisjonsmyndighet, sier Tom Johansen.

tet ved sertifiseringen i Norge. Den tilsvarende omtrent Altona-pakken, men er optimalisert i forhold til den siste revisjonen av trykkstandardene og de nyeste standardprofilene.

Samarbeid med bransjeorganisasjonene

– PSO-sertifiseringen beror på et nært samarbeid mellom forskningsinstitutter og bransjeorganisasjoner. I Sveits er det Ugra og Verband der Schweizer Druckindustrie, og i Tyskland Fogra og Bundesverbandes Druck und Medien. Etter å ha studert de positive rapportene fra Tyskland og Sveits, hvor de sertifiserte bedriftene er unisont positive i sine vurderinger av ordningen, synes vi det er naturlig for NHO Grafisk å følge eksemplene fra våre søsterorganisasjoner i de to landene og gi norske grafiske bedrifter de samme mulighetene, sier Tom E. Johansen i NHO Grafisk.

– Ved å gi det sveitsiske opplegget norsk språkdrakt, men ellers beholde regimet uendret, føler vi oss sikker på

at norske bedrifter som blir sertifisert vil oppfylle de samme strenge kravene, sier Johansen. – Det er betryggende at hele ordningen underlegges Ugras revisjonsmyndighet. Det er også åpenbart at Fargelaboratoriet på Gjøvik er den institusjonen her i landet som har best forutsetninger for å være sertifiseringsinstans.

Fargelaboratoriet blir ikke konsulenter

Erfaringene fra Tyskland og Sveits viser at mange bedrifter trenger ekstern hjelp for å få et PSO-kvalitetssystem på plass.

– Men her kan ikke Fargelaboratoriet på Gjøvik hjelpe, sier Nussbaum. – Ugra har absolutte krav om integritet. Det innebærer at sertifiseringsinstituttet ikke får yte konsulenthjelp til bedrifter det skal sertifisere. Så her er det rom for andre.

– Og på dette området vil NHO bidra med råd og anbefalinger, sier Tom Johansen.

Trykkerier som skal sertifiseres må ha densitometrisk eller spektrofotometrisk online-måling på styrepulten. Ingen trykker er stand til å overholde kravene til fargestilling med manuell fargejustering.

Rundt regnet 300 grafiske bedrifter i Tyskland, Sveits og Østerrike er PSO-sertifisert. Her er Fogras sertifikat. Det forteller at omfattende testing har vist at bedriften produserer i henhold til ISO 12647-2.

Arbeidsgruppen swiss4color har i en toårig praksistest vært med på å utvikle Ugras sertifiseringsopplegg.